

ЦВЕТАНКА ЕЛЕНКОВА

Смърт върху блед кон* (около 1825–30)

*Последна се яви Анархията: яздеше
бял кон, опръскан с кръв;
бе бледа чак до устните
като Смъртта в Апокалипсиса*

Пърси Шели, „Маската на Анархията“

Гледам картината както се чете
от ляво надясно
както се чете Словото
Животът е – казва Богословът – излизане
от една утроба, за да влезеш в друга
Но колко важна е дясната длан пъпна връв
лопата, която те държи за нетварната светлина
където всяка молекула на плътта разпадната
намира душата си и се оплътява възкръсва –
единственото оправдание на жадния жест
Гръбнакът ти е извит върху гърба на коня
който те пренася – твойт ангел – в почти
невъзможна акробатична поза
обратна на дълбокия поклон в майчината утроба
и там, където преди е била адамовата ябълка
сега свети кандилото на душата ти
осветява смъртта
както сърцето на Спасителя на кръста

* Настоящите стихотворения са богословска интерпретация върху картини на английския художник Джоузеф Търнър (1775–1851) (бел. а.)

Тялото ти е също кръст
сечение на двете разпънати ръце
с гръбначния стълб
кръст, който се изплъзва на черната дупка смъртта
като залепено листо на прозорец след буря
Почти отвъд си на вратата на вечността
ти – Новата твар

Регулус (1828, преработена 1837)

Клепачите на генерала били отрязани от картагенците
и светлината е станала за него същата
като за апостол Павел на път за Дамаск
Както казва Богословът –
светлина като огъня от неизгарящата къпина
като огнения стълб при изхода на евреите
като огнената колесница на Илия
като рождественската звезда над яслите
като на архангел Гавриил при Благовещение
като на слепородения, който проглежда
като тази на Преображение на Възнесение
на Петдесетница най-сетне като на Светия Дух
който слиза във формата на гълъб
гълъбът между двата лъча –
този в небето и във водата е всъщност стрела
Спуска се надолу с главата да вземе жертвата си
или се оставя да пада надолу с краката крилата
като по време на любовен танц
Бог винаги обръща злото в добро
и варварството се превръща в благодат

**Интериор на голяма къща, стаята за рисуване,
замъкът Ийст Каус
(около 1830)**

Да рисуваш светлина сред светлината
не тази спускаща се от прозореца
но другата по-бледа
като отразена в огледало
като идваща от стълбище с бял мрамор
чийто орнамент на парапета
е разперен гълъб
светлина, която пада в стаята
но не е от тази стая
от плът и безпорядък
и се разговаря сякаш
с два противоположни ъгъла
човек застанал на вратата
и ковчег или отворено пиано
и се разговаря
с двете черни дупки
със струните и чукчетата на душата
кръстове разпръснати от думи
емералд жасмин цинобър
Светлината е порядък
повита като младенец
в дланите на Богородица
и на Христос

**Пилат измива ръцете си
(изложена 1830)**

В центъра на картината не са
Мария (майката на Христос)
и Мария Магдалена
а Разпятието
образувано от падащата нетварна светлина
върху двете фигури и положената глава
на другата Мария върху рамото на Богородица
(по същия начин главата на Христос върху Разпятието
е килната, както и на любимия ученик Иоан
от фреската „Тайната вечеря“)
Любовта е изразена с един жест – склоняване
Любовта е разпъване – най-широката прегръдка
Има и втори кръст на картината
този, който Спасителят с трънен венец
носи върху раменете си към Голгота
(с изнурено изранено, но озарено лице)
и трети – в далечината
във вградената ниша
в архитектурата на храма
над камъка на олтара
върху който Христос основава Църквата си
и никой не може да ѝ надделее
Така че гълпата първосвещеникът и Пилат
са фон на Разпятието
на неговата цел
и на неговото основание
Другата светлина – жълта като восък
е тази на гълпата на менора
на старозаветния олтар –
на стеклия се свят

Ангел стоящ сред слънцето
(изложена 1846)

Архангел Михаил
е в центъра на свещ
в центъра на картината
която излъчва нетварна светлина
същата синкава досами фитила (Той)
и която слиза над Божи гроб
в нощта на Възкресението
и гори, но не изгаря
В левия горен ъгъл е унищожението
което неминуемо е свързано с
разкъсване на птици кръстове Разпятие
В десния горен ъгъл е създаването на света
на Небесния свят
което е неминуемо свързано с
долитането на птицата (Светия Дух)
Не само създаването е *ex nihilo*
но и унищожението – *ad nihilum*
С меча си като с палка
Ангелът прави окръжност дирижира
от ляво надясно
от унищожението до създаването
и върху циферблата на часовник
това са само два часа
От II до II светът се унищожаваша
и създава